

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2000/44

Karar Sayısı : 2002/192

Karar Günü : 26.11.2002

Resmi Gazete tarih/sayı:08.04.2003/25073

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet Partisi (Fazilet Partisi) TBMM Grubu Adına Grup Başkanı Recai KUTAN

İPTAL DAVASININ KONUSU: 11.5.2000 günlü, 4566 Sayılı Harp Okulları Kanununun 40. maddesinin 2. fıkrasının birinci tümcesinin, Anayasanın 2. ve 10. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

II- YASA METİNLERİ

A- İptali İstenen Yasa Kuralı

4566 Sayılı Harp Okulları Kanunu'nun iptali istenen kuralı da içeren 40. maddesi şöyledir:

"MADDE 40.- Harp okullarında görevli asker öğretim elemanlarının özlük haklarına ilişkin ödemelerde 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümleri uygulanır.

Ancak asker öğretim elemanlarına, 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununun 12 nci maddesine göre hesaplanacak üniversite ödeneği ile 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanunu Ek-17 nci maddesine göre ödenen Türk Silâhlı Kuvvetleri hizmet tazminatından hangisi fazla ise o ödenir. Öğretim elemanlarından 28.2.1982 tarihli ve 2629 sayılı Kanundan istifade edenlerin, bu Kanuna göre ödenen tazminatlarının, Türk Silâhlı Kuvvetleri hizmet tazminatı ile üniversite ödeneğinden fazla olması halinde, tazminat ödemeleri 2629 sayılı Kanun hükümlerine göre ödenir. Ayrıca, Harp Okulu Komutanı, dekan, enstitü müdürü, dekan yardımcısı ve bölüm başkanlarına 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununun 13 üncü maddesine göre idarî görev ödeneği verilir. Harp Okulu Komutanına verilecek idarî görev ödeneği, rektörlere ödenecek miktar kadardır.

Harp okullarında görevlendirilen sivil öğretim elemanlarının özlük hakları, 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanunu ile 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanunu hükümlerine göre verilir.

Haftalık okutulması mecburi ders yükü dışında, harp okullarında görevli öğretim elemanlarına, ilgili kuvvet komutanlıklarınca belirlenecek esaslar çerçevesinde, haftada en çok yirmi saate kadar verilecek dersler için 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununun 11 inci maddesine uygun olarak ek ders ücreti ödenir"

B- İlgili Yasa Kuralı

İptali istenen kuralla ilgili görülen 17.11.1983 günlü 2955 sayılı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanununun 49 ncu maddesinin birinci ve ikinci fıkraları şöyledir:

"MADDE 49- Gülhane Askeri Tıp Akademisinde görevli askeri öğretim elemanlarının ve bu Akademide yüksek lisans, doktora veya tıpta uzmanlık öğrenimi gören askeri personelin özlük haklarına ilişkin ödemelerde, 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümleri uygulanır.

(Değişik: 6/7/2000-KHK-604/22 md.) Uzmanlar hariç olmak üzere öğretim elemanları ile Yüksek Bilim Konseyinden diğer askeri hastahanelerde, Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı, Kuvvet Komutanlıkları ve Jandarma Genel Komutanlığındaki sağlık şube müdürlüğü veya daire başkanlığı kadrolarında görevlendirilebilen öğretim üyelerine, ayrıca, 2914 sayılı Yüksek Öğretim Personel Kanununun 12 nci maddesine göre üniversite ödeneği; idari görevleri bulunanlara da, aynı Kanunun 13 üncü maddesine göre idari görev ödeneği ödenir."

C- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında Anayasa'nın 2 ve 10. maddelerine dayanılmıştır.

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Mahir Can ILICAK, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU ve Ahmet AKYALÇIN'ın katılımlarıyla 20.7.2000 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenen ve ilgili görülen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava dilekçesinde, 2955 Sayılı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanununun 49. maddesi kapsamındaki asker öğretim elemanlarının, 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununun 12. maddesine göre verilen üniversite ödeneği ile 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu Ek-17. maddesi uyarınca ödenen Türk Silahlı Kuvvetleri hizmet tazminatını birlikte almalarına karşın, Harp Okullarında görev yapan asker öğretim elemanlarına üniversite ödeneği ve hizmet tazminatından hangisi daha fazla ise sadece onun verilmesinin Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 2. maddesinde, "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir" denilmektedir. Maddede belirtilen "hukuk devleti", insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her eylem ve işlemi hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla

kendini bağı sayıp yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasanın bulunduğu bilincinde olan Devlettir.

Anayasa'nın 10. maddesinde, *"herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar"* denilmektedir. Bu mutlak yasak, birbiriyle aynı durumda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Aynı durumda olanlar için farklı düzenleme, eşitliğe aykırılık oluşturur. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik, eylemli değil hukuksal eşitliktir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi çiğnenmiş olmaz. Başka bir anlatımla, kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında, yasalara konulan kurallarla değişik uygulamalar yapılamaz. Durum ve hukuki statüdeki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve değişik uygulamaları gerekli kılabilir.

926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Yasası'nın 12. maddesinde, Harp Okulları'nın kuruluşu, işleyişi ve diğer hususların özel kanunlara göre yürütüleceği öngörülmüş, bu kural uyarınca 4566 sayılı Yasa çıkarılmıştır. 2955 sayılı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanunu ile de GATA'da çalışan asker öğretim elemanlarının özlük hakları düzenlenmiştir.

Her iki yüksek öğretim kurumunda çalışan öğretim elemanlarının yaptıkları işin benzerliğine karşın GATA'daki öğretim elemanlarının çalışma koşulları, teminlerindeki güçlük, devlet hizmetinde kalmalarının sağlanmasındaki zorunluluk, yürütülen görevin ve üstlenilen sorumluluğun nitelikleri gözetildiğinde bunların, Harp Okulunda çalışan öğretim elemanları ile aynı konumda olmadıkları açıktır.

Bu nedenle kural, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

V- SONUÇ

11.5.2000 günlü, 4566 sayılı "Harp Okulları Kanunu"nun 40. maddesinin ikinci fıkrasının birinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, 26.11.2002 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Mustafa BUMİN	Haşim KILIÇ	Yalçın ACARGÜN
Üye	Üye	Üye
Ali HÜNER	Fulya KANTARCIOĞLU	Aysel PEKİNER

Esas Sayısı : 2000/44
Karar Sayısı : 2002/192

Üye

Ertuğrul ERSOY

Üye

Tülay TUĞCU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Enis TUNGA

Üye

Mehmet ERTEN